



**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

5. Necessitas directionis scientiæ mediæ ad electionem mediorum
efficacium prædestinatiæ probatur vltimo, & ab obiectione huc remissa
ex certamine primo, numero septimo vindicatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

nando: adstante enim forma beneficentiae, & charitatis, & affectu donantis ob eius virtutis formale motum, (quod ea materia in qua exercetur maiore, vel minore, nec diuersa est, nec augetur, nec minuitur, ut patet) materia maiori applicitur maiorem gratiam, & beneficium constituit; minori vero applicitur minus, dummodo scienter, ac voluntarie à donante absolute applicetur, quod ut vidimus ex scientia media habetur.

7. Et ratio est: quia maioritas beneficij sumitur à materia doni, & beneficij, non à forma, seu affectu beneficentiae formalis: ut patet in eo, qui ex feruentiore amore in aliquem minus longè, quam alter, qui ex amore, & complacentia absolute in ipsum sed minus ardenti multo maius donum, sciens, & volens conferret: dubium enim non est, quin is magis in donatarium beneficis liberalis, & benefactor formalis esset, quam alter, qui ardentius eundem donatarium amans, complacentque in illo, sciens etiam, volensque donasset minus; licet ob feruentiorem, intentionemque amorem, & complacentiam erga ipsum magis, seu maior eius amicus, quam largior alter donator foret. Cuius ratio est: quia amicitiae, & charitatis magnitudo ex affectu sumitur; aut beneficentia, & largitas ex doni magnitudine vtro, scienter, ac subinde voluntarie, gratuito, & quia donatario bonum, non autem donanti commodum taxatur: quare non opus est, ut alter, quam, ut virtutis exercendae materia oporteat, ametur ad maius donum, & beneficium donatoris constituendum: materia autem virtutis exercendae virtualis, & interpretatiuus amor est factus, dummodo formae seu formalis motui virtutis illius amor adfit expressus: in quo virtus à vicio per Theologos omnes, ut dicebat Herizze, maxime differt: quod, ut hoc formaliter contrahatur, exerceaturque ac formalem constituat peccatorem eius turpitudò, & inhonestas amari, nec debeat non possit, formaliter, & expresse, neque ob ipsam actio praua sed indirectè virtualiter, & interpretatiue eam amari sit facis ut patet: quibus & argumentum, quod in confirmationem impugnationis ab Herizze proposita subiunximus manet solum. Sed, ut magis virtutis oppositiōis infirmitas appareat. Adde limitationem eius regulæ generalis de necessitate expressi, & formalis amoris honestatis virtutis exercendae, ut amor, & exercitium formale virtutis illius, atque eius induat formalem honestatem, quam notabam, & probatam controu. de virtutibus: eam nimirum intelligi in aliis omnibus præter beneficentiam, & charitatem, seu amicitiam: limitationis ratio est aperta; quia tum charitas, & amicitia & beneficentia ex complacentia personæ, quam amamus, cuique benefacimus haberi, exerceri debent, quin ex amantis, & benefactoris formaliter talis complacentia haberi formaliter, exerceri possint: ut autem ob honestatem, quæ in eis virtutibus, seu qua honestas earum amor, & exercitium formaliter amentur, & exerceantur, opus est, ut ex amantis & benefactoris, (qui terminus est essentialis eius honestatis est) complacentia, seu, quia ipsis ita amare, ac benefacere ita honestum est habeatur, eiusmodi exercitium, & amor, neque ob alterius in eo exercitio commodum, ac bonum exerceantur, atque ex eius demum complacentia sed nostri amentur, & exerceantur actiones illæ: quod est ab honestate propria, ac formali charitatis, seu amicitiae, beneficentiae largitatis, & gratiae deficere. Hac ratione principium illud, quod apparentiam impugnationi, quam diluimus, afferebat ad rem præsentem euacuatur. An vero possit auxilium efficax, ut tale præconium à Deo ad eius absolutam electionem, & collationem prædestinato, ita etiam salua in eius bono vsu libertate, & merito atque assequutionis gloriæ prædestinati per illud, à Deo conferri, quod toto eo capite supponit Herizze impossibile, videbimus iam certamine sequenti.

CERTAMEN V.

Necessitas directionis scientie mediae ad electionem mediorum efficacium prædestinatam probatur ultimo, & ab obiectione huc remissa ex certamine primo, numero septimo rōdicatur.

1. Ceteris fufus necessitatis directionis scientie mediae ad prædestinationem necessitatis, & electionis ab scholæ nostræ Doctores primis, ac primariis examinaui, stabiliui, atque ab aliorum contrariis contra illas difficultatibus præcipuis allentis: quæ supponi potius à nobis Recentioribus, quam probè obiter, ut summum, ac frigide, ratione vna, vel altera breui atacta non fundata ne memoratis videretur solutis Herizze nostri contra eorum præsentiam non ad modum Recentibus impugnationibus præcipuis animaduerti: id quod pauculis nollis Recentioribus directionis necessitatem impugnandi, & defensionem fors dedit, & facilitatem: dum data tactatque ab Herizze difficultates, nec apud ipsum, nec apud alios ex instituto viderent solutas: idcirco eas omnes ex instituto quæstione hac dilucere, & eamque valde ratione fundare necessitatem opere præio non vix fore indico. Adde necessitatis eiusdem rationem primam, atque ex proprie dictæ prædestinationis naturæ essentia, & definitione immediate decompromittam: eam prædestinationis Theologiae proprie accepta, & ad gloriam, est antecedens, & tempore, & natura destinatio prædestinati ad gloriam, & salutem per media illi voluntate præparata, & facilitatem: dum data tactatque ab Herizze difficultates, nec apud ipsum, nec apud alios ex instituto viderent solutas: idcirco eas omnes ex instituto quæstione hac dilucere, & eamque valde ratione fundare necessitatem opere præio non vix fore indico. Adde necessitatis eiusdem rationem primam, atque ex proprie dictæ prædestinationis naturæ essentia, & definitione immediate decompromittam: eam prædestinationis Theologiae proprie accepta, & ad gloriam, est antecedens, & tempore, & natura destinatio prædestinati ad gloriam, & salutem per media illi voluntate præparata, & facilitatem: dum data tactatque ab Herizze difficultates, nec apud ipsum, nec apud alios ex instituto viderent solutas: idcirco eas omnes ex instituto quæstione hac dilucere, & eamque valde ratione fundare necessitatem opere præio non vix fore indico.

2. Aft cum medium, quo prædestinatus à Deo destinari, seu prædestinari ad gloriam libere, & meritorie, seu per bonum, & meritum eius vsum obiectum potest de se, & ab intrinseco indifferens ad vtrumque esse debeat, nullatenusque efficax essentia, & determinate sua ad bonum eius vsum determinans, & determinatus (in nostra schola scientiam mediam admodum in qua vna disputamus, & discimus, ac fuit vltimus in simili contra decretum concurrendi prædestinationis tom. 1. de Deo vno controu. tota d. 1.) ut à Deo destinante determinationem aliquam accipiat prædestinatus

prædestinatus ad gloriam per bonum vsum medijs illius, ac meritum, necessitatem determinationemque boni vsum cum medijs & arbitrij indifferentia, ac subinde cum eius boni vsum libertate componibilem prædestinatio ad gloriam electione debet recipere: & scienter quidem: cum non irrationalis insipiens, cæca, remerariæque, & imprudens & quæ ipsius destinationi tribui nequeat, sed rationalis & sapiens, cordata, & prudens destinatione Sanctorum ad gloriam esse debeat: sed necessitas, & determinatio boni vsum medijs, seu auxilij de se indifferentis, & extrinsecus efficacis electione prædestinatio eligendi & apponendi, & cum eius & arbitrij indifferentia atque vsum eius libertate, & merito componibilis, solum esse potest consequens consequens & logica à futuriore conditionata boni vsum auxilij, si donetur, à quo efficac illud redditur, & absoluta auxilij eius per electionem prædestinatiui positione: ergo necessitas hæc consequens, & logica à futuriore conditionata consensus sub auxilio illo ut absolute eligatur, & donetur à Deo sciri debet ad, & ante absolutam eius prædestinatiui electionem, ut scienter eam determinationem & necessitatem boni illius vsum cum auxilij & arbitrij indifferentia & boni vsum libertate componibilem à Deo prædestinatus recipiat, ac proprie ad eo prædestinetur. Sciri autem id scientia nulla alia præter scientiam medium potest: ergo scientia media præcedentia, & directio ad electionem auxilij efficacis prædestinatiui, siue ad prædestinationem necessaria est. Evasio de sufficientia comitantia scientie media præclusa esse controu. 6. de prouid. d. 2. q. 2. certam. 3. Neque huic argumento aptari facile potest. Ni enim ex scientia dirigente ad destinationem ipsam determinationem ad bonum vsum, ac meritum, gloriæque consecutionem formaliter recipiatur destinatione, ac determinatione scienter, & prudenter à Deo esse non potest: tamen si scientia media Deo eligenti medium comitanter electioni medijs auxilij: nullatenus enim destinatione sciens, & prudens electio ipsa erit, neque à Deo erit determinatio, ut ex dictis patet.

3. Quæ contra boni vsum illius libertatem ex directione, ac præsuppositione scientie media ad electionem, collationemque auxilij efficacis absolutam opponuntur à Recentioribus nonnullis discissimus citato proxime loco ex controu. 6. certam. 5. atque ita, ut eorum meminisse amplius non oporteat. Aliunde tamen contra necessitatem directionis scientie media ad prædestinatiui electionem auxilij efficacis opponens. Scientia simpliciter intelligentie, seu potius visionis omnipotentie sue, sola Deus nouit in ea contineri cumulum auxiliorum, cui toti coniunctum nequeat de facto prædestinatus quis resistere, seu in quo auxilium aliquod rei de facto ille consensus sit, si donetur continetur: ut cum S. Thoma supra docuimus & d. 3. quæst. 1. ostendimus. Ergo ex eiusmodi scientia destinati, seu prædestinati quis poterit à Deo ad gloriam, & salutem pro priori ad scientiam mediam de futuro conditionate bono vsum prædestinati, & gloriæ consecutione per ipsum, si detur auxilium illud in illo cumulo contentum, sub quo determinate consensus conditionate est, si donetur. Nego consequentiam in nostra doctrina facillime. Cum enim, ut diximus prædestinatio essentialiter determinationem, & necessitatem consequentem boni vsum auxilij, & consecutionis gloriæ absolute per illum in voluntate diuina preparante illam prædestinato importet eaque determinatio consequens, necessitas boni vsum, & consecutionis gloriæ in voluntate illa ex scientia omnipotentie sue continente cumulum illum auxiliorum possibilium, nec ratione sui nec ratione scientie, ex qua adeo habetur, quaque dirigitur, & regulatur, inueniatur, sit expectandam esse scientiam mediam boni illius vsum, & consecutionis gloriæ per ipsum sub auxilio determinato, & singulari in cumulo illo auxiliorum omnium contento, sub quo determinato consensus conditionate futurus est, si donetur: ex qua, & electione absolute, collationemque auxilij illius determinati per illam regulatam, atque directam consequens, & logica necessitas boni illius vsum absolute, & consecutionis absolute gloriæ habetur. Hoc inquam in nostris principiis apertissimum est.

4. Nam scientia illa omnipotentie, & cumuli illius auxiliorum possibilium in eius virtute contentorum præcisè solum representat Deo possibilitatem alicuius auxilij indeterminatè, & vage, sub quo posterius prædestinatus consentiret, si donaretur. Vnde ex ea scientia quodcumque determinatè, & determinatum eligatur (cum illud, sub quo consensus prædestinatus sit, si eligatur & donetur) non eligatur scienter à Deo, siue ex scientia determinationis, & necessitatis logicæ, & consequentis boni absolute eius vsum, & absolute consecutionis gloriæ prædestinato, quam reuera defert, ac deuoluit, & qua à Deo scienter destinari in eum bonum vsum, & consecutionem gloriæ absolutam determinatè prædestinatus gloriæ absolutam determinatè prædestinatus ille à Deo dicitur, ut ab ipso prædestinetur, ut vidimus: ex ea igitur scientia solum potest Deus immediatè, & proxime procedere ad intentionem gloriæ voluntatem huius prædestinandi præ alio, & neque ex hac præcisè illa determinatio, & necessitas illa gloriæ prædestinati per eius merita contineri in nostris principiis potest: Cum ea efficax de se se absolute esse nequeat: quia, antecedens cum sit boni illius vsum, & consecutionis gloriæ per illam libertati repugnet: quare, etsi intentione inefficaci gloriæ, & scientia omnipotentie, totiusque continentie auxiliorum pro prædestinando possibilium positæ, indifferens adhuc manet Deus, ut illum destinet, vel non destinet gloriæ, neque ullam determinationem, ac necessitatem adhuc logicam, & consequentem concernit nec ipse sciens, & prudens in prædestinandum deuoluit, quovisque natura, intentionaliter posterius auxilium, sub quo determinato consensus: gloriæque obtenturus conditionate est, si donetur, consensusque, & gloriæ consecutionem conditionate sub illo, si donetur, scientia media prænouit ex eaque illud absolute eligens, & apponens consequentem & logicam illam necessitatem, & consensus, & liberæ consecutionis gloriæ prædestinatorum auxilio illo collato defert, ob quam ad gloriæ finem absolute consequendum determinatè destinetur, & verè, ac proprie prædestinetur, ut ratione postrema numero 1. & 2. ostendebamus: eam vero præluxisse præcipue S. Augustino, & S. Thoma definitionibus suis dubium mihi non est, & de S. Thoma ostendi certam. 1. numero 7. dum aliis difficilem, mihi facillimum textum explicarem. De S. Augustino ex sue definitionis verbis constat apertius. *Præscientia, & preparatio beneficiorum seu auxiliorum gratiæ Dei, quorumnam? Quibus certissime liberantur quatenus liberantur, id est illis ipsis, quibus de facto, & certissime liberantur.*

5. Hinc deducet: præscientia, seu intentione efficacis gloriæ ante præstita merita (quam Soaristæ admittunt) siue ex scientia illa præcisè omnipotentie, & cumuli totius auxiliorum in eius virtute inclusorum præcisè, siue ex scientia media (ut Soaristæ hæcenus explicarunt) à Deo habita, & concepta prædestinationem formaliter stare non posse, quovisque auxilij electio absolute regulata per scientiam mediam (permisssa eius cum præscientia illa compossibilitate) consensus liberi, & consecutionis absolute gloriæ per ipsum ita electi sub eodem ipso determinato auxilio posterius accedat: ea siquidem auxilij absolute electione formali, & præparatione beneficij Dei, sui auxilij gratiæ ille, cui eligatur, & preparatur absolute in Dei præscientia, & voluntate certissime liberabitur: non autem illa ad gloriam illius electione, seu efficaci intentione ac præscientia ex qua ad auxilij eius electionem proceditur, tamen si eo ipso, quod efficac ad gloriam illius electio sit, virtualis & radicalis prædestinatio esse debeat: ea siquidem posita determinatus vere intentionaliter antecederet manet Deus ad auxilij efficacis absolutam electionem, sub quo (iuxta Soaristarum præfinitorum explicationem) conditionatam futuriorem consensus liberi, & consecutionis gloriæ, antequam gloriæ electionem, & intentionem efficacem conciperet, prænouit, vel prænotet iuxta regulationem aliam intentionis efficacis, seu electionis illius ad gloriam ex scientia omnipotentie, & cumuli auxiliorum possibilium in eius virtute inclusorum: sed tamen intentione hac efficaci ad gloriam, ex qua Deus determinationem præ-

parandi media certo gloriam obtineat antecedentem formaliter recipit, non recipit formaliter & proxime ita electus determinationem illam consequentem, & logicam adhuc in voluntate Dei necessariam, ut formaliter sit prædestinatus, siue ad gloriam per media destinatus, infallibilis, quovisque hæc eligantur. Ex qua electione proxime, & immediate donetur ei in vitam æternam electus ille transmittatur, ut S. Thomas aiebat, per proximum eius effectum prædestinationem definitus, ut vidimus certamine primo, numero secundo.

6. Sed huius occasione video apud præfinitionis antecedentis de nostris liberis actibus regulatæ per scientiam mediam, carum concernentis Patronos Recentiores nostros magnam litem excitari: an scientia sola omnipotentis lux, que ratione cumuli auxiliorum in eius virtute contentorum creaturam quamvis, quo velit ducere Deus potest inspectata scientia media post necessarium ipsi Deo adfuturam de auxilio determinato cui creatura consentiet, si donetur, possit Deus consensum eius liberum præfinitione salua æque libertate, ac si scientia hæc conditionata consensu liberi præfinitionem diuinam præcederet? Nostri certe nihil ea questio refert, qui utraque scientia regulatas præfinitiones consensu liberi nostri cum eius libertate, & suo proinde obiecto repugnare ostendimus controu. 4. de voluntate d. 6. quest. 2. Sed Herizæ (cuius non refert maioris, quia eadem præfinitiones horret) regulatas per scientiam illam omnipotentia magis exhorret, indignaque Deo censet, citata d. 22, c. 3, num. 19, versu. *Secunda quod*, quem imitantur Recentiores alij, qui putant Deum ita præfiniturum ex scientia confusa de conuersione aliquo vage auxilio ex inclusis in cumulo illo auxiliorum, & quasi tentando cumulaturum auxilia ex ea scientia ad actum præfiniturum: ego vero quest. 2. citata præfiniturum sententia admittit regulatam per scientiam potestatis suæ ad conuertendum quo velit rationalis creaturæ cuiusvis voluntatem admitti posse non dubito absque vlla scientia confusione & vagitate, & præfinitionis diuinæ imperfectione. Hæc enim veritas obiectiua vna & determinata est, in cuius proinde scientia, nequeat esse vagitas, & confusio: nimirum Dei potestas, & Dominium, & creaturam rationalem verat liberæ, conuertatque quo velit & in cumulo subinde auxiliorum de se indifferentium aliquid esse cui sit responsura: quare, & id Deus necessario absque vlla confusione cognoscit, nec pro illo signo amplius ex qua cognitione absque frustrationis decreti sui periculo physico præfiniturum potest actum liberum & gloriam per illum cum tali intentione & modo ni eorum libertati præfinitionis efficacia & connectio antecedens cum ipsis efficeret: nec pro tunc ad cumuli illius auxilia indiuiduatim, disunctimque percurrenda, ut cuius ex illis consensum rationalis creatura sit, perquirat, nec nisi disunctim dispiciat diuinus intuitus descendit; sed ea necessaria veritate primam cognita, & creaturæ actu libero præfinito singularitatem auxilia cumuli illius simul cognoscit, & sub quibus determinate consensura, sub quibus non consensura sit, si donetur: ac vi præfinitionis illius ex primis, si plura sunt, vnum eligit. An vero necessitas consensu sub aliquo auxilio collectionis illius conditionatæ futuri, si donetur creaturæ rationalis libertati obicit, alterius loci difficultas est: nempe disputationis tertiæ, questione prima, ubi per otium examinabitur.

CERTAMEN VI.

Aliqui Recentiorum scrupuli expediuntur.

1. *Scrupulus Recentiorum primus est: An, ut ex prædicta intentione inefficaci salutis prædestinati per bonum vsum auxilij efficacis scientia media præuen-*

te, & dirigente eligatur illud auxilium, quia ita efficax prædictum a Deo est, nec nisi efficax prædictum ab ipso eligendum, oportet voluntatem illam Dei efficacem reflexam de non dando eo auxilio, nisi efficax sit ad ipsam electionem, quasi natura, præcedere, an insuper tunc boni vsum nostri, & consequentis salutis, & gloriæ per ipsum libertati officeret? Circa primum interdictum decretum illud, ut Deus eligat, reflexe, & conuertat auxilium efficacem, quia prædictum efficax, non collaturus, & electurus si inefficax esset prædictum censet Recentior contra quem dicendum est: nullo talis decreti reflexi interuentu opus esse, ut auxilium efficacem, quia prædictum efficacem, nec aliter eligendum, dandumque de facto a Deo eligatur, atque donetur, ex quacunque intentione salutis efficacis, vel inefficaci. Probatur ex intentione efficaci regulatæ per scientiam mediam de futuritione conditionata boni vsum, & affectionis gloriæ per illum, quam hic Author possibilem, & compossibilem cum boni vsum, & affectionis gloriæ libertate ait: quia ex ea intentione efficaci manet Deus antecedenter determinatus ad eligendum auxilium prædictum efficax conferendum, negandumque, quod videtur inefficax: ergo opus non est interuentu decreti illius non solum, ut eligat & conferat sed, ut determinatus antecedenter sit ad necessarium eligendum, & conferendum auxilium efficacem: quia prædictum efficacem, quia eligi ab ipso possit, si fuisset prædictum inefficax. Nec plurius eget patet huius probatio. Altera pars ex intentione inefficaci præsupposita ad electionem æque facile probatur. Quia, etli ea intentio inefficax non determinet Deum, ut efficax auxilium prædictum præ inefficaci eligat necessarium, & apponat; aut non obest, quo minus libere ex eius efficacis prædicta ad illud præficientem eligantur, & conferendum moueatur. Da igitur ita de facto motum (ut potest) ad eius electionem, & collationem, tunc ita a Deo electam esset & collatam de facto, quia efficax prædictum, ut non daretur, eligereturque de facto, nisi prædictum esset efficacem: tam certum est, quam aliquid certum affectum quemvis voluntatis, deficiente huius motu ex quo conceptus a voluntate de facto est defecturum: quia essentia sua affectus quivis a suo fine, & motu dependet; & tamen decretum illud relictum non intercedit.

2. Circa secundum censet idem author ibi interuentu eius decreti reflexi de non dando auxilio, nisi efficaci boni vsum nostri, & affectionis gloriæ per illum libertatem possum ire saltem planis in schola nostræ principijs. Dicendum secundo contra ipsam plene in nostris principijs eo decreto relictis interueniente esse seruandam libertatem. Ratio est prompta: quia decretum conferendi auxilium, si prædictum efficacem, secus si inefficax solum habet efficaciam conditionatam sub conditione scientiæ mediæ terminatam, & ultimo connectam antecedenter, tanquam cum termino ultimo efficacis, & connexionis suæ ad auxilium, si efficacem præuideatur, & ad eius negationem, si videtur inefficax: ergo purificata conditione per subsequantem scientiam mediam de futuritione conditionata nostri boni vsum auxilij, & consequentis gloriæ, & salutis, seu efficacis auxilij solum habet connexionem, & efficaciam absolutam antecedentem cum absoluta existentia auxilij illius, nec aliam antecedentem connexionem habet, efficaciamve absolutam cum bono vsum, in quo neque actiuitatem in illum, nisi mediatam ratione actiuitatis immediatæ, quam in illum habet auxilium illud, quod necessario ex eo decreto reflexo, & subsequantem scientia mediæ de efficacis illius eligendum, appropinquandumque absolute est: atqui auxilij illius connectio, & necessitas actiua, & antecedens cum nostro bono vsum ipsius nulla est, sed solum logica, & consequens: actiuitas quippe eius ad illum determinata & determinans ad bonum vsum potentiam, seu arbitrium non est sed indifferens nostræque arbitrio subdita: ergo non tollit boni vsum nostri libertatem. Patet ex sæpe a nobis dictis ac demonstratis. Scholæ nostræ principijs: nempe solum necessitatem antecedentem naturæ, & connexionem causæ ex suo priori causalitatis actus libertati obicere posse. Secus autem, quæ logica solum, & consequens sit, ex futuritione conditionata actus libertatis eo auxilio